

کاریکا تەر . . هونری ځخه گر ... هه ندرن ځشناو

هونری کاریکا تەر یان کاریکا تەر په یو نډیۍ کی توندوتیښ لگول ځخه و هه یی، په تایبۍ تی رځخه یی گا ټټ جا (النقد الساخر)، تا ئو رادۍ یی که هه نډک په دیو که یی تری گا ټټ جا یی یان داشهرین ناوی ده بن، له وانۍ یی له بره و په بخت که کاریکا تەر له ناخه و هه گری رځخه یی کی توندی داغکار په هه سوکه وتی نا به ځه و له لادری مرغه کان. له کاتکه دا که هونری کاریکا تەر بریتیه له ونډه کښانی سیمایک په زده کښی له وده رځستنی که موکو یی کان، ئممه کارتۍ نی سیاسی له هه موو بوارۍ کانی تری کارتۍ بن بره او تر و ځه ماوۍ ری زهرتر، ئویش له بره و یی رځخه و هه نډک جار رځخه یی توند ده گرت له واقعی سیاسی و حکومتی ناوځه یان حکومتان و که سانی سیاسی جیهانی.

په بیروای من کاریکا تەر بریتیه له وتارۍ کی په پزی په مانا، له جیاتی وشه ونډه و هه لکاری جگای ځه یان ده که نه و، بریتیه له ده په یی که له رووداوۍ که یان حالته یان بیر که یی که هه یی کاره نانی به هر یی ونډه کښانی و، د بره یی که له جیکانه که توانای و رگه انی بیر که کانی هه بخت په ونډه و ئاماز، په مېستی سره نج اکه شانی بینر په کارۍ کی په زه تیغه، که ئویش فکس خستۍ سره دیاردۍ کی دزه و یان که سه کی نه فس نزم، که په ویستیان په چار سه رکردن هه یی.

له م رځگار ماندا هونری کاریکا تەر هونری کی گرنگی شه و کاری و رځنامه گرید، ئه قه یی گردهانی ئو دوو بوارۍ گرنگه یی، هه کارۍ کی گرنگی د بره یی له زهرۍ که له رځخه نډه سیاسی و ئابووری و که مې ته یی تیۍ کان، کاریکا تەر ځخه یی گرنگ ده بینت له وروژاندن و خستۍ ووی با به ته سیاسیۍ کان و داکه کیکردن له مافۍ کانی تاک و که مې که و زه فکردن و وده رځستنی که موکو یی کان و ځخه گرتن له یان، ئو و ونډه کاریکا تهریۍ ش ده به ته هه یی هه نانی کایۍ یی جولۍ یی کی کاریگر له نه وان نډر و و رگر، په مېش ئاسۍ یی کی نو په واقع و هه روا په دوا ځه ځه کای و، یان په هه وده دان په گډۍ یی و گډۍ انکاری یان هه وده دان په نوکاری په واقع له سره بنه ما که مې ته یی و مرغه قایۍ تیۍ نو که نه و.

3- کسایه تی بیانی: ئو کسایه تییه بئو د ناسرته و ک جلوبه رگی دیاری و هاتانی جیهان د پشه ت.
* جری بیر ک: ئویش یان بیر ک ی سادی، ک و رگر ب خرای و رید گرت و ب سانای تید گات، یان بیر ک ی ئا ز و تکه ک شه، ک و رگر پویتی ب وشیاری زیاتر ب تگ یشتن و زانینی ماناکان و ئامانج کانی کاریکا تر ک.

.

وووه وه ده د ر . وووه وه ده ند ... عه بدول ه حمان فهرهادی

خانوو ه که ی عه ونی یووسفیان
ک له گه زهوی، تهخت کرد
ئه و خانوو ه جوان و گه وره یه
چه ندین جار به بهرده میدا
هت بوو بووم و هه موو جار
تر تر ته ماشایم ده کرد
زه نگی ده رگا که یم هه رگیز
له ن و دیده بزر نا ب
که ئاسن کی زه ردی پ بریقه بوو
له شه وهی دهستی بنیادهم.
هه ر ب خ شه: چرق.. چرق.. چرق
ل مانده دا و هه ده ها تین..
خانوو ه که ی که ریم شاره زاشیان هه ر و خاند
هه موو جار له بهردهم ئه و
له پاس ده ها تمه خواره وه و
تا ده گه یشتمه ما ه وه
هه تا له چاوم ون ده بوو
ته ماشای جوانیم ده کرد
بیرم له وه ده کرده وه
بریا منیش له خانوو کی

ئاوا ژیا بام،
 ئەوێ یووسف و شارەزا
 ئاستاکان
 کراوێ ته پارکی وهستانی تۆمبۆلان..
 هێی چه یدەرە که چه یشیان
 حەوا هێ بۆ دۆزەران کرد
 ئاتاریان لە سەر پاتاری ئەویش نەهشت
 ئاستا کراوێ ته کۆمپانیای زیاد قەساب..
 هەرسێکیان پیاوی گەورە بوون
 یە که میان
 تۆکێ شەر و کورد پەرور
 دوو هە میان
 کۆکێ گە یەکی زرافێ ئەدەبی کوردی
 سێ هە میان
 بۆلبۆلێکی خۆشخوانی پێ چریکە
 قوڵگ پێ گۆرانێ کوردی و تورکمانی..
 عەونی
 بە خەبات و بە زیندان و شەونخوونی
 مایە جوانە کهی خێ چۆ کرد.
 مامۆستا کەریم شارەزاش
 تا بۆبۆی شەکت و بگر
 بە قەهەم و وشە پیاکی
 خشتی هە تا بنمیچ بۆ نا.
 حەیدەریش بە
 شەومەستی و ئەگلەنجە و ئاھەنگ
 بە هونەر و کەسابەت و خۆشی دەنگی
 مایە قشە کهی بونیادنا..
 ئاستاکەشی لە گەدا بۆ.. وامدەزانی
 دوا بەدوای مەرگە مووشنێشی
 ئاستەوخۆ دوا ی سەر ئاودیو بوون
 تەنیا کتێبخانە کا نمان
 دەدەنە سەنتەرە زۆرێ شنبیریەکانی
 لاوان و نیمچە خۆبەندەواری دژەکتێب
 ئەوێ تا، تۆگە یشتەم که
 جۆوێ و مای و سوکناکا نمان
 حەوا هێ نەمان و نغری یی دەکەن
 مانەندی خۆت

هیچت به سهر هیچه وه نایه ن
ئوو ف...

به ئه وه نده پاته خه رین؟
ئه وه نده دوژمنی نه و ما ی خه مانین!
دوژمنی سه ره ختی مه زه خانه و کتبه
ق له جوانی و ق له ئه نته،
ته نیا سه ودا سه ری پاته
ته به و تفاق به تانه
عیشقی گه وه ری به لاشلو وشیین!

کوردی هائیم و حه یران - (4) ... هه من عومه ر خه شناو

بار ته قای ئه و به فر ئه ستوور، ئه و ده و زمانه چکه یه ی کورد
شه رمیان له بارکراوه، شه رمه که که له خه به که مزانین و هه سته کردن
به و ی ئاخر چما ئه ز کوردم؟! کورده که له و بازایه دونه ادا هه ر له
سپاره و له ئه لف و به یانه وه، و خته زمانی به ره و وه ی عیلم وه
ده پشه، سه وندانه ده خوا به یه ززاق که زقی بدا و به یا فه تته
فه ته بداته تا له وه ره دونه او به ئه وه ره ی به زمان ته هه چته وه و
هه ر به و زمانه ش وه وه می قه بره به سته نه ته وه و له ره ش مه رگ و زین
به کاته ده سه که سه ری زمان و قوه های ناو ده چکه هانه که ی.

کوردی هائیم له به ده به ختیان له دوور وه دیاره و هه ر حه یرانه هه ر
حه یران، له به زمانی دایکی له کنی وایه نه بای ده ت و نه باران.
به عیشه و له خه بای بوونه که وه به ره و وه وه هات، ته لی قورقوشمی
مه سته ستران و گه رانی به گانه ده ناو قوه های گو ی خه ی خسته بو و
له گه ی شه دا سه ری ئه نگوستی په یانی له عه ردی ده دا و هه ر ده تگوت
له گه جندووکان ده وه و ده گه ی شه یان سه ما ده کا. هه ر که نزیکم
که وه ته وه، ئه سته که کرد و قه وانی له گو یان ده ره نه ناو چاوی به شک و
په شک ی کرد و به هه ردوو له پان چاوی هه گو شین و وه که ئه وه ی تاز له
خه و و ازانی تا هه تایه و ئاگا هاته ته وه، ئه وه جار به ئه وه ی خه ی
شه لوو به کات، به نه ره تورکیه که وه ده سته په کرد.

لـی حاـی بووم کـ قوتابییـ و لـ بـشی کوردی دـخوـنـ و لـ
مامـستاکی خـی دـگـگـ، دیارـ هـفتـکـ نـهاتووـ و دـیـوـ نـوازـی
بـ بـنـتـوـ.

ئـزیش هـمدا یـ:

- کوردی بـاخفـ!

+ بـ تورکی: نازانم کوردیی قسـ بـم!

- کورد نیت؟

+ بـ تورکی: بـدیکو!

- چما کوردیی ناـاخفی؟

+ بـ تورکی: داـک و بایم لـما هـر بـ تورکی قسان دـکـن، ئـو دـمی
منداـ بووم، تاـک و تـرا جاروبار لـ کـاـنـ ئـگـر وشـیـکی کوردیم
بـرگوـ کـوتبا، ئـگـرنا چش!

سـد ساـ لـمـوبـر کوردی هائیم و حـیران، کوردـکـ بوو تا بن پیلان
هائیم و داماو، چونکـ لـ غـیری زمانی دایکـ حـشتـبای زمانی دونیای
نـدـزانی، بـمردبای و بسوتابای پـیـفـکی لـ زمانی خـی
لـبـیرنـدـکرد، بـ چاوی سووک و بـ باکانـش نـ لـ زمان و نـ لـ
اـنـک و چـغـ و مشکـی و جامانـکـی نـدـوانـی و بـ دـ هائیم و
حـیران بوو، لـ بـ ویست و ئیرادـوـ خـمـر و زمان پـروـر و
بـوومـت بوو.

کوا لـ ئـوـ رـژـ حاجی قادر هاتباوـ و ئـوجار دـناو مـدـرن و
پـست مـدـرنی گـنج و لاوی کورد هـر اـما با و اـما با و لـ جیاتی
بـوان بـژـ هائیم و حـیران، خـی بـ هائیم و حـیرانـوـ قـبرـکـی
خـی لـدـداوـ و لـی اـدـکـشاوـ، تا چ جاری دی چاوی بـو نـسلـ
پـرپووتـ نـکـوـتـوـ و تـبـشی دـکرد جارـکی دی بـحسی زمانی داـک و
بابان بکا تـو!

کاتـ کـ ماـ گـورـکـ ماـی هـموومان بوو ... چـرـ زـند

کاتـ زـر پـش دروست بوونی کـمپیوتـر بوو

لـوکاتـدا باوکـم نیشتمان بوو،

دایکم پایتـختی نیشتمان

باوكم بـريو بـر بوو،
دايكيشم كا بان
هـند جارچا كـتى خوشكـم لـ بـرد كرد
سوراوى خـشكـكى ديم دـكرد
براى كم سياسـتى دـكرد، ئـوتر ئـدازيار
براى بچووكـم سـرقاـى گـمـكان.
ئـوسا ما گـورـكـمان ماـى هـموومان بوو
ماـى سياسى، نـدار، شاعرو بـهرـدار، ماـى هاوـ و هـى خاـوان
لـ بـر فرـميوان، جيگـمان نـدـبوو لـ سـرخوان
حـوش و بان، سـر سـكـ و داـان دـبو جـى نوستنمان
ئـستا دايكم، اـدـوستى لـ بـردـم ژوور چـكان
بـنى عـترى هـريـكـمان بـشايى ژورـك پـدـكات
لـوانى پـرداخـيك سوراوـك و جـى يادگارى ئـوى ديمان
پـرتووك و پارچـ مـسيقا يـك بـشايـكى دى ماـكـ داگير دـكات.
لـ بـردـم ژوورـكى باوكـمدا اـدـبوري، بـوحي ئـو شاد دـبـت
بـخـيا لـگـ باوكم بـ دزـيك لـو قـرـباـخيـدا، سـمايـك دـكات
لـو خـياـدا دايكم زـردـخـنـيكى لـ سـر لـو بوو
لـو خـياـدا دايكم لـ هـموو كات دـخـش تربوو
لـ خـياـى ئـوكاتـى مالـ گـورـكـ ماـى هـموومان بوو.

Dec 11, 2017

Canada

Zandchro@hotmail.com

ئـستا ئـم؛ هـر زـنگـكـمان
هاوارـكين لـزارى وشـى خوداو
... بـتـان لـتـيف

ء بدولقادر (پا يان)

كا تـ گيان گيان لـ باوش دـ گر
كا تـ گيان دائـ مـنـ بـ دابـ انى ئازيزـ..
وختـكـ؛
بـنوس هاوار ئـكات بـ ئازادى ولـپـ نوکى ئـشکـ!..
وختـكـ؛
وشـ ئـبـ بـخاچ و
خاچ نوـئـى سـر سىنگى دولـبـرو
سىنگى دولـبـریش سـدارـى گيان!..
ئـرـ لـماـى گيان ئاسودـى ھـيـ؟!
ئـرـ گيان سـبـرى ھـيـ؟!..
لـو پرسيارانـمـ بووم
ديتم بـرائـت بوو بـباسکـكى خاچ و
لـوشـى خودا بـئـنى خاچ پـيـکـر کراوـ!..
باـى مـسيح و بـئـنى خاچ!..
ئـو ئـئـ؛
جيهان ديتى وشـى خودا
لـجياتى خوـن خـشـويستى ولـبـوردـى لـ دـچـ..
ھـر لـو ئـئـش
خاچ نوـئـى سـر سىنگى مـريـمـى حـيرانـ!..
ھـر لـو ئـئـ؛
لـدانـى دـ زـنگى نوـئـنـ..
زـنگى نزان..
بونـتـ ئاوازي وحى ماـكـى مريـمـ خاتوونـ!..
پاـانـون بـ لـبـوردـى لـ دوژمن
لـزرينگانـوى ھـر زـنگـ؛
دـنگى كـتايى هاتنى تاهـتايم گوـ لـ ئـبـ!
لـھـر زـنگـ؛
گـانـوى ئازارـكى مـسيح ھـيـ
ھـموو دـنـ؛
مـسيح فرمـسكـكانى بـ ئازار نـبوون..
فرمـسكـكانى نزا بوون..
نزا بـ لـبـوردـى لـ وبـگـردى!..
ئـو ميوـيـى بـردـمت مريـمـ
مـوداي مرـقـينى ئـكـشـ..

ئۆ و ميو يى دىستت مريىم
 برسيى تى هژاران خا و ئىكا تى و و
 ئى بى بىستى جى لانى
 فرمىسكى ملىح وىناكان..
 ئىستا ئىم!
 هر زىنگى كمان هاوارى كىن لى زارى وشى خدا و..
 هموو جارى وختى نوژى!
 لى چاوى مريىمى حىران ئى بىنى و بى فرمىسكى..
 ئىستا ئىم!
 هر زىنگى كمان هاوارى كىن لى سىزى گىانى خدا و
 لى ژىكا نمان فوى لى بوردى يى پى خشى كىن..
 لى دىنگما نا خشى وىستى پى خش ئى بى!..
 ئى خدا يى ملىح كى يى؟!..
 (إنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ...)
 ئى لى ئادىم!..
 ئى لى عىسا!..
 هموو سالى لى گىلى ها تى كىشى ملىح
 لى بوردى يى و خشى وىستى لى زىم ئى كىن
 بى گىردى مريىم خا توونى تى ختر دىردى كى و تى و..
 و لى نازانم بى؟!..
 هشتا نوژى هر خاچ و
 هموو لى شى شى ووت جارى
 ملىح!
 لى سىر سىنگى مريىمى حىران لى خاچ ئى داتى و!..
 بى تان لى تىف عى بدولقادر (پا يان)
 كى مارى مىسر / ئىسكى ندى رى
 گى كى شاتى ۱ ى ۱ ى ۲۰۱۴

هه و تا قىكرد نه وه ... نوسىنى /

فەرھاد ئەحمەد بەرزنجی

دیلان تەمەنی چوار ساھان بوو، تازە باوکی پاسکیلکی سە تاییە بکەیبوو. دیلان زەرەزی لەلەخوینی بوو، بەھام تەنھا سوکانەکی دەگرت و دەیسوواندەو، بەبە ئەوێ لەسەر کوشنەکی دابنیشت. هەرچەند دایک و باوکی ھانیان دەدا، بەھام دیلان کەمتەرخەمبوو ھەوایی نەدەدا. ئەوارە یەکیان دایک و باوکی دیلان بە یاریاندا بچن بە ماڵی خاڵی دیلان 'کەزیک ماڵی خاڵیان بوو. ھەرزوو دیلان وتی: بابە دەتوانم پاسکیلەکم لەگەڵ خەم بەھێنم. باوکی کەزانی ئەگەڵ چۆ و خەشە زەری پەخەشبوو، بەیە بەپەلە وتی: بەھە دیلان گیان دەتوانی.

دیلان بە ئەوێ خەڵی لەی بخوێ، سوکانەکی گرت و ھەربە پا پاسکیلەکی لەگەڵ خەیدا برد. باوکی لەی پرسى: دیلان ئەم ئەگە یە زەر خەشە، بەچی سواری پاسکیلەکە نابیت و پایدەر لەنادەیت؟؟ تافەری لەخوینی ببیت. دیلان وتی: ئاخر ناتوانم! باوکی وتی: باشە دیلان تەھیج ھەوێتداوێ لەبخوێت، تادەنیابیت کە ناتوانی؟؟؟ دیلان وتی: نەخەر، چونکە لەی نازانم! باوکی زەرەخەنە یەکی بەکردو وتی: تەسوار بە، دانیام فەردەبیت. دیلان بە دوو دایەو سواری پاسکیلەکە بوو دەستیکرد بە پایدەر لەدان. چەند دەخەشبوو! پاسکیلەکە لەسەر خەڵ بە پەشەو دەشت و ئەمیش تادەھات خەراتر پایدەری لەدەدا. دیلان بە پاسکیلەکە پەشی دایک و باوکی دایەو و بە دەم پایدەر لەدانەو ئاوی دایەو و وتی: باوکیان بەستی من نەمدەزانی کە توانای پاسکیل لەخوینم ھەیە. باوکی بەخەندەو پەییوت: کەواتە لەمەودوا بە تەقیکردنەو ھەوێدان بە یار لەسەر لاوازی خەت مەدە.